

Jak przebiegał proces ustanowienia waluty w niepodległym państwie polskim?

Od stycznia do marca 2024r. uczniowie klas 7 i 8 Zespołu Szkół nr 2 w Sosnowcu uczestniczyli w warsztatach w ramach ogólnopolskiego programu IV edycji „Złote Szkoły NBP”.

Wszyscy z nas zapewne używają na co dzień złotego do zapłaty, ale czy wiedzieliście, że początki naszej waluty były bardzo trudne? Mało osób wie o tym, że nasi przodkowie walczyli nawet o samą nazwę złotego. Nasz polski pieniądz powstał dokładnie 100 lat temu i do dzisiaj służy nam przy każdej płatności.

I wojna światowa

W czasie Wielkiej Wojny z ziem polskich, gdzie przebiegał wschodni front, wycofali się Rosjanie. Na te tereny wkroczyli Niemcy i założyli Generalne Gubernatorstwo Warszawskie oprócz nich także Austrowęgrzy zajęli część terytorium Królestwa Polskiego. W 1916 roku w Generalnym Gubernatorstwie utworzona została Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa była ona bankiem emisyjnym, który w 1917 roku wprowadził do obiegu nową walutę – markę polską.

Marka polska

Banknoty markowe miały szeroki zakres nominałów, który mieścił się od ½ do 1000 marek polskich. Pomimo tego, iż pieniądze były emitowane przez okupanta, widniały na nich polskie napisy oraz symbole, mające zachęcić byłych mieszkańców zaboru rosyjskiego do poparcia Niemiec w trwającej wojnie. Marka polska stała się niezależną walutą dopiero pod koniec listopada 1918 roku.

Początki II Rzeczypospolitej

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w jej skład weszły ziemie dawnych zaborów: niemieckiego, rosyjskiego oraz austrowęgierskiego. Były to trzy bardzo zróżnicowane gospodarki pod względem prawa, systemu bankowego i waluty. W zależności od regionu w II Rzeczypospolitej płacono: markami polskimi i niemieckimi, rublami, koronami austriackimi, hrywnami oraz karbowańcami. Państwo polskie po przejęciu Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej nadało jej prawo do emitowania polskiego pieniądza, jakim była marka polska. Domagano się jednak waluty, która bardziej nawiązywałaby do polskiej kultury i tradycji. Po licznych propozycjach Sejm polski ogłosił nową jednostkę monetarną, którą został złoty dzielący się na 100 groszy.

Hiperinflacja

Do czasu, kiedy złoty został nową walutą minęło kilka lat, ponieważ na początku istnienia Polski państwo miało ograniczone fundusze na jego rozwój. W tym okresie jako rozwiązanie przyjęto większe emitowanie marki polskiej, jednak starczyło ono tylko na chwilę i nie spowodowało wzrostu ilości towaru w sklepach. Oznaczało to spadek siły nabywczej pieniądza, czyli inflację. W 1923 roku spadek ten przyspieszył, a dotychczasowa inflacja przerodziła się w hiperinflację.

Reforma Grabskiego

Kryzys ten opanował Władysław Grabski, polityk i ekonomista, który w 1923 roku został premierem rządu i zapowiedział przeprowadzenie reform gospodarczych. Jego plan polegał na ograniczeniu wydatków budżetowych oraz zwiększenie dochodów państwa dzięki nowym podatkom. Ten pomysł zahamował hiperinflację i pozwolił na realizację obietnicy z 1919 roku. Wprowadzenie złotego do obiegu w 1924 roku wymagało wielkiej wymiany. Aby dostać jedną złotówkę należało zostawić w kasie 1800000 marek polskich.

Roman Wojdyga 8b